

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **F. S.**, zast. opatrovníkem Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 7. 2019, č. j. OAM-924/DS-PR-P08-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 9. 2020, č. j. 63 Az 39/2019 - 90,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému opatrovníkovi žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 3.400 Kč. Tato částka bude ustanovenému opatrovníkovi žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Dne 7. 7. 2019 byl žalobce zadržen při neoprávněném pobytu v České republice (bez pobytového oprávnění či víza a bez cestovního dokladu). Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, rozhodnutím ze dne 8. 7. 2019, č. j. KRPT-161843-29/ČJ-2019-070022, žalobce zajistila podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3, 4 a 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a umístila ho do Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty. Správní orgán v průběhu šetření zjistil, že žalobce je žadatelem o mezinárodní ochranu v Bulharské republice.

[2] Žalovaný následně v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že státem příslušným k přijetí žalobce zpět podle čl. 18 odst. 1 písm. d) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), je Bulharská republika, a současně rozhodl, že žalobcova žádost o udělení mezinárodní ochrany je v souladu s § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), ve vztahu k České republice nepřipustná a řízení o ní se podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavuje.

II.

[3] Žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Krajský soud usnesením ze dne 28. 11. 2019, č. j. 63 Az 39/2019 - 29, řízení o žalobě zastavil podle § 33 písm. b) zákona o azylu, neboť zjistil, že žalobce byl transferován do Bulharské republiky a jeho adresu tam se soudu nepodařilo zjistit.

[4] Nejvyšší správní soud následně rozsudkem ze dne 16. 4. 2020, č. j. 4 Azs 479/2019 - 29, posledně uvedené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení za účelem došetření přesné adresy místa stěžovatelova pobytu v Bulharsku. Měl totiž za to, že krajský soud nevyčerpal všechny možné prostředky ke zjištění této adresy.

[5] Krajský soud poté, co provedl další šetření za účelem zjištění aktuální žalobcovy adresy v Bulharsku, seznal z informace poskytnuté dne 3. 9. 2020 Ministerstvem vnitra Bulharské republiky, ředitelství odboru migrace, že žalobce podal v Bulharsku deklaraci se žádostí o dobrovolném návratu do země původu, Afghánské islámské republiky, jejímž je občanem. Dne 15. 10. 2019 byl (ve spolupráci s Velvyslanectvím Afghánské islámské republiky, které vystavilo žalobci dočasný dokument totožnosti – Pavasan) žalobce letecky vrácen do země svého původu. Krajský soud tudíž s ohledem na uvedená zjištění řízení o žalobě zastavil v souladu s § 33 písm. c) zákona o azylu ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“), neboť žalobce jako žadatel o udělení mezinárodní ochrany vstoupil v průběhu řízení na území jiného státu.

III.

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní napadá usnesení krajského soudu další kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhuje jej zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] V kasační stížnosti předně stěžovatel k přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, uvádí, že tato je dána s ohledem na skutečnost, že se dotýká právní otázky, která dosud nebyla judikaturou kasačního soudu plně řešena. Touto otázkou je, zda lze aplikovat § 33 písm. c) zákona o azylu v případě, že žadatel o mezinárodní ochranu v průběhu soudního řízení opustil území jiného členského státu schengenského systému, kam byl předán v rámci řízení podle nařízení Dublin III.

[8] Uvedenou otázku podle stěžovatele krajský soud posoudil nesprávně, a napadené usnesení je tudíž nezákonné. Podle stěžovatelova mínění nelze § 33 písm. c) zákona o azylu aplikovat za situace, kdy žadatel o mezinárodní ochranu opustí území jiného schengenského státu, kam byl Českou republikou předán, jelikož uvedené ustanovení řeší situace neoprávněného vycestování z České republiky. V daném případě však nelze dovodit, že stěžovatel nemá zájem na posouzení věci českým soudem, neboť stěžovatel opustil území Bulharska legálně a v nynějším řízení rozporuje právě to, zda je Bulharsko státem příslušným k posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[9] Stěžovatel v tomto směru odkazuje na závěry vyplývající z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2017, č. j. 3 Azs 164/2017 - 42, z něhož podstatné části cituje. Z něj dovozuje, že § 33 písm. c) zákona o azylu nelze aplikovat tehdy, pokud žadatel opustí zemi, kam byl proti své vůli předán v rámci řízení podle nařízení Dublin III. V takové zemi jej totiž neváže povinnost vyplývající z § 49a odst. 2 zákona o azylu.

IV.

pokračování

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že tato směřuje výlučně proti procesnímu postupu krajského soudu, tudíž posouzení její důvodnosti a správnosti napadeného usnesení ponechává na úvaze Nejvyššího správního soudu.

V.

[11] Nejvyšší správní soud se především zabýval tím, zda je kasační stížnost v nynější věci přípustná. Jedná se totiž již o v pořadí druhou kasační stížnost téhož účastníka - stěžovatele. Přitom z § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. vyplývá, že kasační stížnost proti rozhodnutí soudu vydanému znovu poté, co jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, je nepřijatelná, ledaže je kasační stížností namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Kasační soud však již také ve své judikatuře dovedl, že opakovaná kasační stížnost je přípustná i tehdy, pokud neměl možnost se ve svém předchozím rozhodnutí zabývat meritorním posouzením věci. Právě o takový případ se jedná i nyní. Kasační stížnost je tudíž přípustná.

[12] Před zahájením meritorního přezkumu věci se Nejvyšší správní soud dále zabýval též otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. [ve znění před novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb., účinnou od 1. 4. 2021 (neboť napadené usnesení bylo vydáno dne 23. 9. 2020)] Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[13] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[14] Jak již výše uvedeno, v právě posuzované věci má stěžovatel za to, že kasační stížnost je přijatelná, neboť se dotýká právní otázky, která dosud nebyla judikaturou plně řešena (viz blíže odst. [7] až [9]). Nejvyšší správní soud však shledal, že důvod přijetí kasační stížnosti k věcnému přezkumu zde není a otázky, jež jsou podstatné i v tomto řízení, již judikatura vyřešila.

[15] Kasační stížnost je tudíž nepřijatelná.

[16] Podle § 47 písm. c) s. ř. s., *že soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.*

[17] Podle § 33 písm. c) zákona o azylu, *soud řízení zastaví, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany (žalobce) v průběhu řízení vstoupil na území jiného státu.*

[18] Nejvyšší správní soud se výkladem ustanovení § 33 zákona o azylu již zabýval ve svém rozsudku ze dne 25. 2. 2004, č. j. 2 Azs 16/2004 - 45. Dovodil, že smyslem daného ustanovení je „*umožnit soudům nezabývat se meritorně žalobami ve věci azylu těch žadatelů, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů české veřejné moci, tzn. žadatelů, o nichž by již bylo nadbytečné rozhodovat, neboť již pravděpodobně nejsou v dosahu jurisdikce ČR.*“

[19] Výkladu ustanovení § 33 písm. c) zákona o azylu se kasační soud věnoval i v další své judikatuře. Například v rozsudku ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018 - 30, přisvědčil závěrům Krajského soudu v Praze uvedeným v rozsudku ze dne 29. 6. 2016, č. j. 49 Az 22/2015 - 33, podle něž, „*[p]rincip ústavně konformního výkladu tak vede soud k závěru, že ustanovení § 33 písm. c) zákona o azylu nelze aplikovat na situace, kdy žadatel opustí území ČR (a tedy vstoupí na území jiného státu) následkem vyhoštění či jiného obdobného aktu ze strany státu*“ a odůvodnil to tím, že „*pokud by zákon umožnil státu zabránit soudnímu přezkumu svého rozhodnutí tím, že žadatele přiměje hrozbou sankce či fyzické deportace opustit území republiky, byl by takový zákon ve zcela zjevném rozporu s ústavním pořádkem, jelikož by zásadním způsobem porušoval právo žadatele na spravedlivý proces.*“

[20] Obdobně se Nejvyšší správní soud vyjádřil také v rozsudku ze dne 30. 7. 2020, č. j. 6 Azs 71/2020 - 21, podle něhož „*[p]odmínkou pro aplikaci § 33 písm. c) zákona o azylu je tedy neexistence donucovacího aktu orgánu veřejné moci České republiky jako důvodu pro opuštění České republiky. Dovodit, že zájem cizince na pokračování v zahájeném soudním řízení již netrvá, je možné tehdy, opustil-li cizinec Českou republiku (pouze) na základě vlastního rozhodnutí.*“

[21] V právě posuzované věci byl stěžovatel dne 12. 9. 2019 na podkladě napadeného rozhodnutí transferován do Bulharské republiky postupem podle nařízení Dublin III, kde byl předán Migračnímu úřadu Ministerstva vnitra, a současně téhož dne podal deklaraci s žádostí o dobrovolném návratu do vlasti (Afghánské islámské republiky). Dne 15. 10. 2019 byl stěžovatel vrácen do země původu.

[22] Stěžovatel tedy v průběhu řízení vedeného před krajským soudem pod sp. zn. 63 Az 39/2019 (řízení bylo zahájeno dne 19. 8. 2019) vstoupil nejprve do Bulharské republiky a poté do Afghánské islámské republiky (z Bulharské republiky). Co se týče prvního vstupu, zapříčiněného nedobrovolným transferem stěžovatele do Bulharské republiky, na ten by v souladu s uvedenými judikaturními závěry nebylo možné aplikovat § 33 písm. c) zákona o azylu, neboť, jak výše uvedeno, podle tohoto ustanovení nelze postupovat v situaci, kdy žadatel o mezinárodní ochranu opustí území České republiky (a tedy vstoupí na území jiného státu) následkem vyhoštění či jiného obdobného aktu ze strany státu; tedy v situaci, kdy existuje donucovací akt orgánu veřejné moci České republiky jako důvodu pro opuštění České republiky. Takový vstup tedy v nynějším případě představuje výjimku ze zákazu opuštění území (viz § 49a zákona o azylu) a vstupu na území jiného státu, kdy nebylo možné řízení o mezinárodní ochraně zastavit z důvodu vstupu na území jiného státu; tudíž jej nebylo možné považovat za vstup neoprávněný ve smyslu citovaného ustanovení.

[23] V případě druhého vstupu - na území Afghánské islámské republiky - je však situace jiná. Stěžovatel z vlastní vůle deklaroval, že se chce dobrovolně navrátit do země původu. Dal tedy zcela zřejmě najevo, že na pokračování v zahájeném řízení, a to ať již v Bulharsku jako státě příslušném k posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle nařízení Dublin III, nebo i v České republice, kterou sám stěžovatel považoval za příslušnou k posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, již netrvá. Tedy nemá zájem ani na tom, aby byla posouzena jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany, tím spíše, aby bylo postaveno na jisto, který stát je k posouzení této jeho žádosti příslušný podle nařízení Dublin III. Svým prohlášením o dobrovolném návratu do země původu dal nepochybně najevo, že další řízení o své žádosti

pokračování

o udělení mezinárodní ochrany, resp. s tím související řízení o příslušném státě k posouzení této žádosti, již nemá zájem vést.

[24] Bylo tedy otázkou, zda i v takovém případě lze aplikovat závěry výše citované judikatury. Nejvyšší správní soud však nejen v již citovaném rozsudku č. j. 2 Azs 16/2004 - 45, ale i ve své další judikatuře dovedl, že postupu, který zvolil v nynější věci i krajský soud, nic nebrání a krajský soud ani neměl jinou možnost, než řízení o stěžovatelově žalobě zastavit.

[25] Jak totiž Nejvyšší správní soud vysvětlil ve svém rozsudku ze dne 4. 9. 2008, č. j. 3 Azs 40/2008 - 67, nastoupení některého z důvodů podle § 33 zákona o azylu, „*vylučuje, aby soud ve věci meritorně rozhodoval; taková procesní situace [...] má mít obligatorní procesní vyústění v podobě zastavení řízení.*“ Takový postup je přitom rovněž v souladu se smyslem citovaného ustanovení „*umožnit soudům nezabývat se meritorně žalobami ve věci azylu těch žalobců, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů české veřejné moci, tzn. žalobců, o nichž by již bylo nadbytečné rozhodovat, neboť již pravděpodobně nejsou v dosahu jurisdikce ČR.*“ (viz již citovaný rozsudek č. j. 2 Azs 16/2004 - 45).

[26] Jestliže tedy prokazatelně stěžovatel na základě svého dobrovolného rozhodnutí o návratu do země původu za asistence státu, do nějž byl přemístěn v důsledku použití pravidel vyplývajících z nařízení Dublin III ve spolupráci s příslušnými orgány země svého původu, opustil území státu, kam byl přemístěn (Bulharsko), nastala nepochybně hypotéza § 33 písm. c) zákona o azylu, podle nějž stěžovatel vstoupil v průběhu řízení na území jiného státu. Tímto jiným státem je zde země stěžovatelova původu a stěžovatel na území jiného státu vstoupil, aniž k tomu byl jakkoliv donucen, tedy na základě svého svobodného rozhodnutí.

[27] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů uzavírá, že krajský soud se nedopustil judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva a dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na stěžejní kasační námitku ohledně aplikace ustanovení § 33 písm. c) zákona o azylu na stěžovatelův případ.

[28] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že za nepřijatelný považuje stěžovatelův odkaz na závěry vyplývající z rozsudku ze dne 26. 9. 2017, č. j. 3 Azs 164/2017 - 42. V něm kasační soud posuzoval situaci cizince, který v průběhu řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany neoprávněně opustil území České republiky a vstoupil na území jiného státu a zabýval se tím, že i po vypuštění slova „neoprávněně“ z dikce § 33 písm. c) zákona o azylu v důsledku novely zákona o azylu provedené zákonem č. 314/2015 Sb. je uvedené ustanovení použitelné v případech neoprávněného vstupu na území jiného státu. O takový případ se zde však nejedná, jak již shora kasační soud vysvětlil. Uvedená judikatura je tudíž v souzené věci nepoužitelná.

VI.

[29] Nejvyšší správní soud tudíž uzavírá, že kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu předpokladů její přijatelnosti vyplývajících z usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Odmítl ji tedy pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s.

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

[31] Usnesením krajského soudu ze dne 5. 11. 2019, č. j. 63 Az 39/2019 - 27, byl stěžovateli ustanoven opatrovníkem Mgr. Ladislav Bárta, advokát. Opatrovníkovi, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 140 odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s.). Odměna za opatrovnictví advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za jeden úkon právní služby poskytnutý stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (doplnění blanketní kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za tento jeden úkon právní služby 300 Kč. Opatrovník nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Odměna a náhrada hotových výdajů za opatrovnictví stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 3.400 Kč bude ustanovenému opatrovníkovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu